

особливості (вид, упаковка, розмір, вага, характерні ознаки тощо) та ін. [4, с. 316].

Підводячи підсумок, зазначимо, що розслідування грабежів та розбоїв має свої особливості. Зокрема, існують окремі аспекти проведення допитів різних категорій осіб. Для якісного проведення допиту необхідно застосовувати ряд тактичних прийомів і ставити відповідні запитання.

Список використаних джерел:

1. Глібко В.М. Особливості розслідування грабежів і розбійних нападів. *Проблеми законності*: збір. наук. праць. Вип. 132. Харків, 2016. С. 156-165.

2. Коновалова В. Е. Допрос: тактика и психология : учеб. пособ. Харьков, 1999. 157 с.

3. Кравчук П. Ю. Особливості допиту потерпілих під час розслідування грабежів і розбоїв. *Форум права*: електрон. наук. фах. вид. Харк. нац. ун-т внутрішніх справ (№ 4). Харків, 2011. С. 434-437.

4. Оперук В.І. Особливості допиту свідків та очевидців розбійного нападу на банківські установи. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* : зб. наук. ст. Івано-Франківськ, 2011. С. 312-318

5. Шепітько В. Ю. Допит : наук.-практ. посіб. Харків, 1998. 35 с.

Калюжна Аніта Олександрівна,
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Коваленко Ілля Олександрович,
адвокат, викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ТРАСОЛОГІЇ В КРИМІНАЛІСТИЦІ

Кожен злочин утворює певні змінні в навколишньому середовищі, у вигляді утворення матеріальних і ідеальних відображень, що являють собою сліди злочину. Слід злочину є найважливішим джерелом доказу при розкритті злочину. У криміналістиці сліди злочину вивчаються в широкому та вузькому значеннях, з метою їх досліджень для швидкого розкриття злочину, виявлення злочинця та встановлення істини. Вивчення слідів в їх широкому значенні вивчає розділ науки слідознавство, а дослідження слідів в їх вузькому значенні вивчає розділ криміналістичної

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

науки – трасологія.

Термін «трасологія» походить від французького слова *trase*-слід та *logos*-вчення, поєднання цих слів означає вчення про сліди. Вперше цей термін було вжито російським вченим М.М. Гернетом в кримінально-виконавчому праві у 1938 році, а згодом в 1938 році цей термін вживався для назви розділу криміналістичної техніки вченим-криміналістом М. І. Якимовим. Робота Б. І. Шевченка «Научные основы современной трасологии», яка видана у 1947 році, мала вагоме значення для формування науки про сліди. Важливість цієї роботи полягає у тому, що у ній вперше було розкрито ключові поняття трасології. На сьогодні криміналістична трасологія вважається найбільш розвинутою галуззю криміналістичної техніки. [2 с.94]

Вчений, В. В. Пясковського, вважає, що трасологія – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає теоретичні засади слідоутворення, закономірності виникнення різних видів слідів, які відбивають механізм кримінального правопорушення, вивчає і розробляє техніко-криміналістичні засоби, прийоми, методи збирання і дослідження слідів з метою їх використання для розслідування і профілактики кримінальних правопорушень [2 с.95] Отже, трасологія є однією галуззю криміналістичної техніки, яка вивчає закономірності виникнення слідів-відображень і розробляє засоби, прийоми та методи виявлення, фіксації, вилучення та дослідження слідів з метою використання їх для розкриття, розслідування та попередження злочинів.

На даний час, трасологія є базовою галуззю в криміналістичній техніці. Виділяють загальні та спеціальні завдання трасології. До загальних завдання трасології, відносять сприяння правоохоронним органам (або іншим органам, які ведуть боротьбу зі злочинністю) своїми рекомендаціями щодо технікокриміналістичних прийомів, методів і засобів роботи зі слідами, оцінці результатів дослідження та формуванні висновків, їх подальше використання для потреб кримінального судочинства. До її спеціальних завдань можна віднести вивчення різних видів слідів та їх ознак (які можуть служити для ідентифікації об'єктів), умов та механізму слідоутворення, вивчення існуючих та розробка нових засобів і методів виявлення, фіксації, вилучення та дослідження слідів вдосконалення методів визначення групової та індивідуальної ідентифікації об'єктів за їх слідами-відбитками. Щодо предмету трасології, то його становлять закономірності відображення у залишених слідах доказових даних, розробка методів та засобів, необхідних для їхнього збирання, дослідження та використання під час розслідування злочину.

Деякі науковці зазначають, що завдяки поняттям та знанням трасології встановлюються, механізми та умови їх виникнення; певна обставина події; групова належність чи окремі ознаки об'єкта, які залишені

слідом; відрізнити об'єкт, який залишив слід від інших об'єктів. Завдяки науковим основам криміналістичної трасології утворюються положення діалектики про індивідуальність, яка пов'язана із зовнішньою будовою, відносною стійкістю об'єктів матеріального світу, здатністю їх відображати та відображуватися під час взаємодії, приміром у вигляді слідів-відображень. До наукових принципів належать положення вчень криміналістичної ідентифікації, встановлення групової належності та криміналістичної діагностики, криміналістичних вчень про механізми утворення слідів, про ознаки об'єктів тощо; загальні положення природознавчих і технічних наук [3].

Слідам злочину визначають результат відображень минулого, поданого в сьогоденні. Це ідеальні і матеріальні відображення, які є джерелами відомостей, інформації для пізнання події злочину. Тому в криміналістичній літературі всі сліди злочину мають три аспекти досліджень: криміналістичний, слідознавчий і трасологічний. Криміналістичний аспект орієнтує дослідника на використання всіх слідів-відображень злочину як у неживий, так і у живій природі. Слідознавчий аспект припускає використання всіх фізичних тіл, які перебувають в будь-якому агрегатному стані, тобто сліди-предмети, сліди-відображення, сліди-речовини. Трасологічний аспект дослідження включає тільки ті матеріальні сліди, які відображають ознаки зовнішньої будови слідоутворюючого об'єкта. Тобто рідкі та газоподібні речовини не можуть бути об'єктами трасологічного дослідження. Речовина, яка не має стійкої зовнішньої форми, може слугувати лише матеріалом для копіювання форми твердого тіла, утворення пофарбованих слідів, наприклад, взуття, знаряддя зламу, протектора шин тощо [4 с.85].

На думку Бондаря А.В., трасологічний аспект дослідження відіграє важливу роль, в розслідуванні та розкритті злочинів, пов'язаних зі знищенням або пошкодженням майна. Саме йому доводиться встановлювати зв'язок між підозрюваним, місцем події та знаряддям учинення злочину під час проведення трасологічної експертизи. Трасологічне дослідження завжди проводять щодо слідів матеріального світу. Тому перед вилученням фрагментів з трасологічними слідами з місця події вкрай важливо спочатку провести вузлову детальну фото- або відеозйомку об'єкта, на якому він знаходиться, загалом [1].

У працях зарубіжних і вітчизняних криміналістів наведена класифікація трасологічних слідів, слідів у вузькому їх значенні. Основоположники трасології І.М. Якимович(1925) і Б.І Шевченко (1947) розрізняли сліди рік, ніг, зубів, знарядь злочину, транспортних засобів, тварин, пилу, бруду тощо. За механізмом утворення слідів поділяли на статистичні і динамічні, об'ємні і поверхневі; локальні і периферичні, маловидимі і невидимі, точкові і лінійні. Зараз усі трасологічні сліди прийнято поділяти на три види: сліди-предмети (матеріальні предмети з стійкою зовнішньою формою: ніж, гільза, частинки цілого), сліди-

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

відображення(матеріальні копії слідоутворюючих об'єктів локальні та периферичні) і сліди-речовини (частини, об'єми цілого: сипучої, рідкої, газоподібної речовини тощо) [4 с.89].

Можемо дійти до висновків, що трасологія є окремою галуззю знань, однак належить до розділу криміналістики «Криміналістична техніка», що вивчає сліди у вузькому їх значенні, закономірності виникнення слідів-відображень і розробляє засоби, прийоми, методи виявлення, фіксації вилучення та дослідження слідів. Метою трасології є ретельне дослідження, вивчення, використання слідів задля швидкого розкриття, розслідування та попередження злочинів.

Список використаних джерел:

1. Боднар А. В. Трасологічна експертиза під час розслідування знищення або пошкодження майна / А. В. Боднар // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2018. - № 2. - С. 281-292. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2018_2_27

2. Криміналістика: підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с

3. Маланчук П. М. Основні положення трасології в криміналістиці / П. М. Маланчук, О. М. Льон // Правові горизонти. - 2017. - Вип. 6. - С. 60-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ln_2017_6_13

4. Салтевський М. В., Криміналістика(у сучасному викладі): Підручник, – 2005. – 588 с.

Капінус Марія Андріївна,
студентка Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:

Коваленко Ілля Олександрович,
адвокат, викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ТАКТИКИ ОБШУКУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 146 КК УКРАЇНИ

Однією з основних, специфічних та найскладніших видів діяльності правоохоронних органів є повне й швидке розкриття та розслідування